

Vay Onların Başına Geleceklere!

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm. Bis-millâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn. Ves-selâtu vesselâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve sahbihî ecmaîn. Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

a. Ahirette Başına Çok Sıkıntı (Dert) Gelecek Kimseler

Emma bâ'dü fe-kâle resûlullahi sallallahu aleyhi ve sellem.

وَيْلٌ لِّلْعُرَفَاءِ، وَيْلٌ لِّلْأُمَرَاءِ، وَيْلٌ لِّلْأُمَنَاءِ،
لِيُودَنَّ أَقْوَامٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا مُعَلَّقِينَ
بِذَوَائِبِهِمْ بِالثُّرَيَّا يُذْبَذَبُ بِهِمْ بَيْنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ، وَأَنَّهَمْ لَمْ يَلُوا مِنَ النَّاسِ شَيْئًا

Ebu Hureyre *radiyallâhu anhten*, İbn-i Asâkîr ve Beyhaki ve İbn-i Hibbân ve Hâkim ve Ahmed İbn-i Hanbel ve Tahâvî rivayet eylemişler, bu hadîs-i şerîfi. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem buyuruyor ki:

Veylün li'l-urafâi. Urafa'ya vah olsun. Tüh, olsun, yazık olsun, vay onların başına geleceklere! â arif kelimesinin çoğulu. Arif, devletin görevli memuru demek.

Hükümetin vergi işlerini yürütsün diye görevlendirdiği vazifeli kimse demek. Bununla kalmıyor, Efendimiz buyuruyor ki bir de:

Veylün li'l-ümerâi. Emir kelimesinin çoğulu, ümerâ da. Ümeraya da tüh olsun, vay onların başına geleceklere, vay onların haline vay! Vay vergi toplayıcı memurların haline. Vay emirlerin haline!

Emir ne demek?

Emretme salahiyetine sahip her kimse emirdir. Ordudaysa komutan mânasına gelir. Yönetimdeyse müdür veya vekil, bakan, müsteşar gibi dereceleri olan bir kimse demektir. Yani emrediyor. Memurların başında olana emir derler.

Müslümanların hepsinin başında olana da emîrülümü'minîn derler. Sadece askerî rütbeli komutan demek değil. Görevliler yine. Vergi görevlileri, diğer devlet, hükümet görevinde bulunanlar...

Veylün li'l-ümenâi. Bir de üçüncü eminlere de vay onların hallerine vay, vay onların başlarına geleceklere vay! Emin yani kendisine güvenilen, kendisine bir şeyler emanet edilmiş olan kimseler demek.

Demek ki vergi tahsildarı olsun, devlet dairesinde âmir olsun, güvenilen vasıfları var diye bir işin başına getirilmiş, güven beslenmiş kimseler olsun vay onların ahirette hallerine! Vay onların başlarına geleceklere!

Leyevedde akvâmün yevme'l-kıyâmeti. Kıyamet gününde bazı insanlar isteyecekler ki:

Lev ennehum kânû mu'allakîne bizvâibihim bi's-süreyyâ. Şu yanaklarındaki, şakaklarındaki tüylerden keşke Süreyya yıldızına asılı olsalar da orada sallanıp gidip gelip dursalardı da;

Ve ennehum lem-yeluû mine'n-nâsi şeyen. İnsanların başına bir vazifeli olarak getirilmeselerdi. Asılmayı, Süreyya yıldızına asılı, havada çırpınmayı, sallanmayı, gidip gelmeyi tercih edeceklerdi memur olmaya. Keşke memur olmasaymıştık, keşke âmir olmasaymıştık.

Keşke devletin başına geçmeseymiştik. Keşke falanca memuriyeti almasaymıştık. Keşke insanların yönetimine, tepesine, makamlara geçip kurulmasaymıştık, diyecekler.

b. Kıyamet Gününde Zekatı Vermeyen Cimri Zengin Kimselerin Başına Gelecekler

Diğer bir hadîs-i şerîf de bunu takviye ediyor, bu sayfadaki:

وَيْلٌ لِلْوَالِيِّ مِنَ الرَّعِيَّةِ، إِلَّا وَالِيًّا يَحُوطُهُمْ مِنْ
وَرَائِهِمْ بِالنَّصِيحَةِ.

Veylün li'l-vâlî mine'r-ra'iyeti. Vay o valinin haline, Valinin haline!

Emri altında bulunan, raiyyeden, halktan dolayı vay o valinin haline!

İllâ vâliyen. Yani başına çok sıkıntılar gelecek demek, ahirette. Allah çok hesap soracak.

Raiyyete, riayaya, tebaaya, emrindeki halka, başına geçtiğin kimselere nasıl muamele ettin?

Vazifene vaktinde gittin mi? Vaktinde ayrıldın mı? Vazifeni yaptın mı?

Yoksa iş sahiplerine kapıyı kapatıp, içerde mühim toplantı var, deyip, yan gelip yatıp uyudun mu?

Yoksa sekreterle, bilmem kâtibeyle hoşça vakit geçirmeyi mi düşündün? Yoksa makam arabasını alıp özel gezmelere mi gittin?

Yoksa helikoptere binip falanca dağın tepesindeki krater gölünde alabalık avlamaya mı gittin?

Ondan sonra birde harcırah, yevmiye yazdırdın. Bunlar hayal değil. Bunları ben yapanları duydum da onun için söylüyorum. Yani tahminen, hayalen söylenmiş şeyler değil. Olmuş olan şeyler.

İllâ vâliyen. Yani belada, ahirette başı çok dertte olacak valilerin ancak bir vali ki:

Yehûtuhum min verâihim bi'n-nasîhati. Hüsn-ü niyetle onları kuşatan, kucaklayan ve arkalarından, önlerinden koruyan vali müstesna. Eğer güzel hizmet etmişse, halkın

hizmetine koşmuşsa, onların bildikleri bilmedikleri zamanlarda, yerlerde onları kollamışsa, işlerini yapmışsa ne mutlu.

O müstesna. Ona "Geç." denilecek, kurtulacak. Ötekiler çok cezalara uğrayacaklar.

Diğer bir hadîs-i şerîf:

وَيْلٌ لِلْأَغْنِيَاءِ مِنَ الْفُقَرَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.
يَقُولُونَ: رَبَّنَا بَخِلُوا بِحُقُوقِنَا الَّتِي فَرَضْتَ لَنَا
عَلَيْهِمْ فِي أَمْوَالِهِمْ، فَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: «وَعِزَّتِي
وَجَلَالِي، لَأَقْرَبَنَّكُمْ، وَلَا أَبَاعِدَنَّهْمُ

Mine'l-fukarâi. Fakirlere karşı davranışlarından dolayı; vay varlıklıların, zenginlerin başına geleceklere.

Yevme'l-kıyâmeti. Kıyamet gününde.

Yekûlûne. Kıyamet gününde fakirler diyecekler ki:

Rabbenâ. Ey Rabbimiz,

Bahilû bi-hukûkinâ. Bizim haklarımızı vermekte cimri davrandılar. Cimrilik yaptılar.

Elletî faradte lenâ 'aleyhim. Bizler için, senin onların boyunlarına farz kıldığın haklarımızı vermekte cimrilik yaptılar.

Nedir bu?

Zekâttır. Sen onlara “Zekâtı fakirlere verin.” diye farz kılmıştın. Onlar da bunu vermekte cimrilik yaptılar, vermediler diye şikâyet edecekler Cenâb-ı Hakk’a fakirler.

Biz orada süründük. Açlıktan inledik. Açlıktan titredik. Açıklıktan, çıplaklıktan, yoksulluktan inledik. Bunlar bize, senin onlara bize versinler diye farz kıldığın vazifeleri yapmadılar, zekâtları vermediler diye şikâyet edecekler.

Bunun üzerine:

Fe-yekûlu'llahu Teâlâ. Allahu Teâlâ hazretleri, yüce Mevlâmız, Rabbulâlemin buyuracak ki:

Ve izzetî ve celâlî. İzzetime, celalime and olsun ki -biz vallahi diye Allah’a yemin ederiz- Allah da kendisinin izzetine, celaline yemin ediyor ki kuvvetli bir yemin, çok kuvvetli.

Ve izzetî ve celâlî. İzzetim, celalim hakkı için; izzetime, celalime and olsun ki:

Le-ukarribennekum. Sizi kendime yaklaştıracam. Gelin yanıma, diye iltifat edeceğim. Yakınlaştıracam sizi, ey fakirler. Ey mahrumlar, ey yoksullar, ey zahmet çekmiş olanlar.

Ey mazlumlar. Ey mağdurlar. Ey müstad'aflar. Ey sömürülenler gelin, sizi yanıma yaklaştıracam.

Ve le-uazzibennehum. Ve onları da mutlaka ve mutlaka şiddetli bir azapla, şiddetli bir şekilde azapladıracağım, diyecek Allah Teâlâ hazretleri.

Onun için aziz ve muhterem kardeşlerim, zekâta cimrilik yapmamak lazım. Çünkü zekât senin malın değil.

Zekât fakirin sende kalan hakkı. Vereceksin, kurtulacaksın. İnsan birisinin hakkını yerse bile hiç olmazsa fakirin hakkını yemeli. Zaten adam inliyor, yoksul. Bir başka zenginin hakkı yense onu vermese bile zaten adamın cebi dolu, kasası dolu, kesesi dolu.

Malı mülkü var. Bugün haberlerde vardı. Hangi bozacıysa bir bozacı vefat etmiş. Anayla oğul mirastan dolayı birbirine girmiş. Bilmem şu kadar kilolarca altın, servet, yüz parça emlak... Ondan sonra bilmem ney de. Anayla oğul hem de annenin başörtüsü de vardı. Baktım şöyle.

Ne olabilir?

Şu oluyor. Kanunda deniliyor ki: Anne ölünceye kadar isterse mirası taksim ettirtmez. Kocasının mirası. İslâm'da böyle bir şey yok. İslâm'da kişi vefat etti mi ondan devreden veresenin hakları verilmesi gerekir.

Kadın bu hakkı duyuyor. Kulağına gelip söylüyorlar. “Senin böyle bir hakkın var. Sakın taksim ettirme. Evlerin kirasını mirasını ye. Rahat yaşa. Öldükten sonra mirasçılar nasıl olsa alacak.”

Ama sen ne zaman öleceksin?

Öl diye, geber diye sana temennide mi bulunsunlar geride kalanlar?

“Şu kadın geberse de ölse de bizde hakkımız olan mirası alsak. Ya Rabbi şunun canını

al yakın bir zamanda, boynu devrilsin! Ayağı bilmem kırılsın.” filan mı dedirtmek istiyorsun?

Hakkı adamın. Kadının hakkını beyan etmiş şeriat. Erkeğin hakkını beyan etmiş. Kız çocukların, erkek çocukların hakkını beyan etmiş.

Vefat ettikten sonra münasip bir gün oturulur; taksimat yapılır, biter.

Ya dokuz canlı olup da çok yaşarsan ne olacak? O zaman ya senden evvel öteki mirasçılar mahrum ölürse?

Hadi, al başına belayı. Birazcık dünyada rahat edeceğim derken âhiretini mahvediyor. Hem de başörtülü.

Bunu duydum. Bir de recmin kanunlarında kadın haklarını korumak bâbında, erkekle eşit hak veriliyor kadına.

Ama şeriatte hanıma yarım veriliyor. Erkeğe bütün veriliyor. Kız çocuk mesela yüz hisse alırsa, erkek çocuk iki yüz alıyor. Yani birisi ötekisinin yarısı. Birisi ötekisinin iki

misli. Kimisi de buna razı olmuyor. Razı olmayınca geliyorlar diyorlar ki:

Bak bu recmin kanunlarına göre taksimat olursa Őu kadar falan alacaksın. Tamam, diyor. Hacca da gitmiŐ. Başı da örtülü. Miras kaŐırdıŐı kimseler de kendi çocukları. Zaten hiÇ miras kalmasa bile o anneye o çocukların bakması lazım.

Oradan kanıyor. Maalesef çok gördüm böyle Őeyleri, hâlleri. Çok duydum. Anında vereceksin. Anında bitecek. Vermiyorlar. Vebal altında kalıyorlar.

Allahu Teâlâ hazretleri akıl fikir versin. Şöyle hatunlar da duydum. Nur içinde yatsınlar, makamları âli olsun. Erkek kardeŐi geliyor.

“Abla bak, senin çoluk çocuŐun çok, diyor. Biz de zenginiz, ihtiyacımız yok. Gel Őu babamızdan kalan malı eşit bölüverelim. Çoluk çocuŐun çok. EŞit bölüŐelim.”

Hayır, diyor müslüman kadın.

“Őeriatın bana verdiŐi kadarını isterim. Tayin ettiŐi kadarını isterim. Fazlasını istemem.”

“Abla etme, eyleme. Çoluk çocuğun var, büyüyecek. Allah Rezzak diyor. Rızkı veren o.”

“Benim çoluk çocuğumu sen mi kollayacaksın? Fazla istemem.”

“Yapma abla, etme abla.”

“Hayır, istemem.” Azına razı oluyor. Yarı miktar. Bir misli fazla teklif ediyor da hem de şöyle diyebilir:

“Hakikaten benim çoluk çocuğum fazla. Bunlar da kardeşim. Zaten gönül hoşluğuyla teklif ediyorlar. Kabul edeyim.” Öyle demiyor. Hayır, diyor. Şeriat ne kadar tayin etmişse o kadar alırım, fazla almam, diyor.

Allahu ekber velillahil hamd.

Allah cümlemize sağlam iman versin. Yanlış iş yaptırmamasın. Yaş tahtaya bastırmamasın. Dünya hırsından, mal hırsından, yalan yanlış, abuk sabuk, haramlı, günahlı işler yaptırtmasın.

Allahu Teâlâ Hazretleri bizi güzel ibadetleri sevdiği şekilde yapmaya muvaffak eylesin. Sevapları kazandırsın. Mükâfatları versin. Dünyada âhirette aziz ve bahtiyar eylesin.

El Fatıha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
22 Şa'bân 1420 / 30.11.1999

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

